

Книга третя «Про злочини, проступки та їх покарання» поділяється на два розділи – злочини та проступки проти публічних інтересів і злочини та проступки проти приватних осіб.

У розділі першому йдеться про злочини та проступки проти безпеки держави. Так стаття 75 кримінального кодексу наголошує, що всякий француз, що підніме зброю проти Франції карається смертю [5].

Другий розділ «Злочини і провини проти приватних осіб» розпочинається зі злочинів проти особистості. Умисні вбивства (дітовбивства, отруєння, інші злочини, що супроводжували собою умисне вбивство) караються смертю.

Книга четверта «Поліцейські порушення і покарання» визначає такі покарання як: тюремне ув'язнення, грошовий штраф і конфіскація певних предметів, на які накладено арешт. Це були незначні правопорушення, такі як: порушення правил дорожнього руху, правил поштових відправлень, мір, ваг та ін. [3, с. 200].

Кодекс не містить визначень понять «злочинне діяння», «вина», не розкривається зміст форми провини, відсутні загальне визначення співучасті і норми, що встановлюють особливості відповідальності неповнолітніх. Він передбачає велику кількість дуже суворих покарань, навіть за незначні злочини. Той факт, що покарання були публічними свідчить про те, що основною метою покарання, як і раніше, залишається залякування. Це показує вплив на формування кодексу пережитків феодального права.

Кримінальний кодекс 1810 р. дав великий поштовх для розвитку кримінального законодавства, і незважаючи на багато недоліків, існування яких було обумовлено державним устроєм і режимом, панівним на момент прийняття кодексу, послужив гарною правовою основою для законодавства багатьох буржуазних країн.

Список використаних джерел та літератури:

1. Аннерс Э. История европейского права / Э. Аннерс. – М : Наука, 1994. – 397 с.
2. Артюхина А. А. Роль кодексов Наполеона в развитии правовой системы Франции / А. А. Артюхина, Е. Б. Калашникова. – 2017. – С. 234–236.
3. Боботов С. В. Наполеон Бонапарт – реформатор и законодатель / С. В. Боботов. – Москва: Контракт, 1998. – 336 с.
4. Декларация прав человека и гражданина от 26 августа 1789 г. URL: <http://cuf.spbu.ru/PDF/colle3.pdf>
5. Французский уголовный кодекс 1810 г. URL: http://pnu.edu.ru/ru/faculties/full_time/uf/iogip/study/studentsbooks/histsources2/igpzio50/

Довженко Тетяна Олександрівна
магістрантка історичного факультету,
Житомирський державний університет ім. І. Франка

Передумови прийняття Конституції Речі Посполитої 3 травня 1791 року

Тривалий період свого існування Річ Посполита була могутньою державою Східної Європи. Але мала вона слабку сторону – політичний устрій. Сейм у Польській державі діяв досить не ефективно, тому прийняти якісь важливі рішення було неможливо. Як наслідок, постійні чвари в середині держави та конфлікти з сусідами призвели до її занепаду в XVIII столітті. Таким розкладом справ

скористалися сусідні держави і в 1772 р. відбувся перший поділ Речі Посполитої. Також в цей час у державі діяли сили, які вимагали проведення реформ та модернізації державного устрою. Тоді ж приймається рішення про прийняття конституції.

Питання, які стосуються прийняття Конституції Речі Посполитої 3 травня 1791 р. знайшли відображення у наукових розвідках Ю. Бардаха, Б. Леснодорського, Л. Зашкільняка, М. Крикуна тощо.

Мета статті – дослідити передумови прийняття конституції та визначити її роль у розвитку суспільно-політичної думки польської держави.

У другій половині XVIII століття відбулися зміни в Польщі. Ці зміни були спричинені смертю короля Августа III у 1763 р. Його місце зайняв Станіслав Август Понятовський у 1764 р. Польща перебувала у політичному хаосі. Великі магнати та їх блоки вели поміж собою завзяту політичну боротьбу за владу, за політичні впливи у країні та за рубіжем.

У 1780-х рр. у Речі Посполитій відбувались докорінні зміни у суспільно-політичних настроях. Появилось значне коло діячів, які рішуче виступали за проведення нових державно-політичних реформ. Серед них можемо виділити Станіслава Сташіца і Гуго Коллонтая [1, с. 65].

Ідея проведення державних реформ набирала все більшої популярності. Правда, проти них виступала Росія. На зустрічі з Польським королем, яка відбулася у травні 1787 р. у Каневі, Катерина II прямо заявила, що «для Росії немає ні потреби, ні користі, щоб Польща стала дієздатною» [1, с. 67].

6 жовтня 1788 р. у Варшаві відкрився сейм, згодом названий Великим або Чотирирічним. Він справді став історичним. Скликаний як звичайний, тобто на два роки, він фактично, враховуючи складність завдань і проблем, які йому довелося вирішувати, діяв протягом чотирьох років. Вийшла цікава і нестандартна ситуація: оскільки восени 1790 р. строк повноважень цього сейму минув, але чимало винесених на його розгляд питань розглянуто не було, то новообрані місцевими сеймиками послали до посольської палати об'єдналися з попередніми, і надалі засідали разом. У подвоєному складі польської палати сейм діяв до кінця травня 1792 р.

Сейм ще у 1788 р. утворив комісії для опрацювання проектів, законів щодо реформи системи управління країною, про місцеві сеймики, міське управління і ін. Проекти цих законів на тривалий час стали предметом обговорення на сеймі. Відповідні закони були прийняті тільки у травні-жовтні 1791 р.

3 травня 1791 р. було ухвалено Конституцію Речі Посполитої. Король тут же склав присягу на вірність Конституції [4, с. 154].

Отже, Конституція мала велика значення для подальшого розвитку Польської держави. Польща стала конституційною парламентарною монархією, створено засади нового правопорядку. На той час це були кардинальні зміни.

Список використаних джерел та літератури:

1. Бардах Ю. История государства и права Польши / Ю. Бардах, Б. Леснодорский, М. Пистрчак. – М. : «Юрид. Лит-ра», 1980.
2. Вінниченко О. О. Річ Посполита // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К. : Наук. думка, 2012. – Т.9 : Прил – С. 225.
3. Гайдай Л. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях / Л. Гайдай. – Луцьк : Вежа, 2000.
4. Зашкільняк Л. Історія Польщі / Л. Зашкільняк, М. Крикун. – Львів : Льв. нац. ун-т ім. І. Франка, 2002.

Становище жінки в сучасному мусульманському світі

Сьогодні різко збільшується кількість мусульман у світі, у тому числі у країнах, які не є традиційно ісламськими: США, Франції, Великій Британії, Німеччині. Не є винятком й Україна. Серед «нових мусульман» можна побачити етнічних українців, росіян, англійців, німців тощо. Багато хто з «нових мусульман» є представниками середнього класу віком від двадцяти до сорока років, багато з них навчається у вищих навчальних закладах. Привертає увагу той факт, що переважну більшість новонавернених мусульман складають жінки [1]. Ставлення ісламу до жінок канонізовано у його ідейних джерелах – Корані, Суні, тафсірі (тлумачення аятів Корану) й теологічній літературі.

Метою статті є висвітлення реального становища жінки в сучасному мусульманському суспільстві. В Україні серед осіб, що прийняли іслам жінок значно більше ніж чоловіків. І все це відбувається на фоні того, що в засобах масової інформації, весь час ведеться мова про безправність мусульманської жінки, про те що вона є жертвою статевої розбещеності чоловіків, дитинонароджу-вальною машиною.

Однією з найпоширеніших точок зору є та, що за канонами ісламу жінка – людська істота «другого сорту». Проте жінка в ісламі посідає дуже важливе місце. Вона розглядається як дорогоцінність, що потребує піклування, особливої уваги. Жінка – це мати, сестра, донька, дружина. За ісламом найперша сфера діяльності жінки – домашнє господарство. З моменту створення Аллахом вона призначена передусім для дому, родини. Така роль вважається в ісламі почесною.

Мусульманам дозволено мати чотири законні дружини, але на сучасному етапі така практика спостерігається дуже рідко. Якщо ж чоловік має кілька дружин, він зобов'язаний будувати свої відносини з ними на основі справедливості, остерігаючись того, щоб якась із них не відчула себе обділеною. Ця справедливість повинна виявлятися в усьому: і в тому, що він забезпечує їх продуктами харчування, одягом, житлом, предметами побуту, і в тому, щоб кожна з них разом з дітьми була огорнута любов'ю, повагою.

Ісламська освічена жінка перебуває одночасно у двох світах – релігійному й сучасному, охопленому кризовими процесами (модернізація, глобалізація) тощо. Як мусульманка вона заперечує фемінізм, однак як учасник подій сучасного світу – обстоює свободу особистості. В мусульманському суспільстві – сімейне життя одна з найважливіших областей. Шлюб в мусульман це не священне дійство, а скоріше правовий договір, що встановлює законність, непорушність, взаємну відповідальність у стосунках чоловіка і жінки. Головна роль відводиться чоловіку. Він повинен забезпечувати і оберігати дружину та дітей. Дружина є відповідальною за духовний добробут родини.

Іслам наказує жінці дпорядкування чоловікові, якщо тільки він не вимагає від неї того, що суперечить релігії. Вона також зобов'язана піклуватися про свою привабливість і красу, щоб подобатися чоловікові. Жінка вважається особистістю, а не просто безкоштовним додатком до чоловіка. У неї є повне право розпоряджатися